

Tietoa papilloomavirustulehduksesta

Mikä papilloomavirus on?

Ihmisen papilloomavirus (human papillomavirus, HPV) on yleisin sukupuoliteitse leviävä virustauti. Tutkimusten mukaan ainakin 80 prosenttia suomalaisista naisista saa HPV-tulehduksen elämänsä aikana. HPV-tulehdus voi parantua, jäädä piileväksi tai aiheuttaa esiastemuutoksia. Suurimman osan virustulehduksesta oma elimistö sammuttaa itse keskimäärin **kahden vuoden kuluessa**.

Ihmisen papilloomavirukset jaetaan suuren ja pienen riskin ryhmiin sen mukaan, mikä niiden yhteys on kohdunkaulan syövän kehittymiseen. **Vain pieni osa** kohdunkaulan, emättimen ja ulkosynnyttimien papilloomaviruksen aiheuttamista muutoksista kehittyä esiastemuutoksiksi ja edelleen syöväksi. Tiedetään, että suuren riskin HPV-tyypit 16 ja 18 aiheuttavat noin 70 prosenttia kohdunkaulan syövästä. Pienen riskin virustyyppit 6 ja 11 aiheuttavat 90 prosenttia ulkoisten sukuelinten kondyloomista.

Mitä papilloomavirus aiheuttaa?

Kohdunsuun ja emättimen papilloomavirustulehdus on **yleensä oireeton ja muutokset näkyvät ainoastaan Papa- eli irtosolunäytteessä** poikkeavana löydöksenä.

Ulkoiset kondyloomat näkyvät vaaleina, punaisina tai ihonvärisinä syylämäisinä tai näppylämäisinä muutoksina. Naisilla muutoksia voi esiintyä kohdunkaulassa, emättimessä, häpyhuulissa, virtsaputken suulla tai peräaukon seudussa. Miehillä muutoksia voi olla esinahan alla, peniksen varressa, virtsa-putken suulla sekä peräaukon ympärillä. Molemmilla sukupuolilla muutoksia voi olla myös nivusseudun iholla.

Lääkärikontrollit ja säännölliset Papa -kokeet ovat tarpeen, jos naisella on todettu papilloomavirustulehduksen aiheuttamia muutoksia, sillä esiastemuutokset voidaan hoitaa ennen niiden muuttumista varsinaiseksi syöväksi.

Miten papilloomavirustulehdus tarttuu?

Papilloomavirustulehdus tarttuu useimmiten sukupuoliteitse suorassa limakalvoskosketuksessa. Tarttuminen esimerkiksi käsien välityksellä on harvinaista. Limakalvon muu samanaikainen tulehdus tai haavaumat lisäävät tartuntavaaraa. Virus ei tartu halaamalla, uima-altaista, WC-istuimesta tai yhteisten pyyhkeiden välityksellä.

Papilloomavirustulehduksen **itämisaika vaihtelee kuukausista vuosiin**. Tartunnan tarkkaa ajankohtaa on mahdoton selvittää. **Vakituisessa parisuhteessa kondomin voi jättää pois,**

sillä sen ei ole todistettu nopeuttavan paranemista. Mitä useampi seksikumppani on ollut, sitä suurempi riski on saada papilloomavirustartunta.

Sen sijaan satunnaisissa suhteissa kondomia on käytettävä virustaudin sekä sukupuolitautilien ehkäisemiseksi. Kondomin antama suoja ei ole papilloomavirustulehduksen ehkäisemisessä sataprosenttinen.

Miten papilloomavirus todennetaan?

Poikkeavan Papa -löydöksen **jatkotutkimuksena on [Kolposkopiautkimus](#)**, jonka yhteydessä otetaan pieniä nuppineulanpään kokoisia koepaloja mahdollisten esiastemuutosten toteamiseksi.

Tietyissä tilanteissa voidaan ottaa suuren riskin papilloomavirusnäyte, joka osoittaa onko potilaalla suuren riskin virustyyppiä. Mikäli näitä virustyyppiä ei löydy, on epätodennäköistä, että lähivuosina kehittyisi hoitoa vaativia solumuutoksia.

Näkyvät kondyloomat ovat todettavissa paljaalla silmällä tai kolposkopiautkimuksen avulla. Tutkimuksen yhteydessä otetaan koepala, joka antaa tarkempaa tietoa muutoksesta.

Miten papilloomavirustulehdusta seurataan tai hoidetaan?

Papilloomavirustulehdus sammuu itsestään eikä vaadi yleensä hoitoa. Kondyloomia voidaan tarvittaessa hoitaa voiteilla, penslauksilla, jäädyttämällä ja laserhoidolla

Todetun papilloomavirustulehduksen seuranta ja hoito perustuvat koepalavastauksiin. **Lievät esiastemuutokset** paranevat usein ilman hoitoa, mutta niitä tulee seurata kunnes Papa -koe on jälleen normaali. Itse virusta ei voida poistaa, sillä sitä on laajasti sukuelinalueen soluissa.

Keskivahvat ja vahvat esiastemuutokset hoidetaan. Kohdunsuun esiastemuutokset poistetaan paikallispuudutuksessa tehtävässä LEEP eli sähkösilmutkahoidossa. Emättimen esiasteet hoidetaan laserhoidolla ja ulkosynnyttimien esiasteet laserhoidolla, lääkevoiteella tai poistamalla muutosalue.

Papilloomavirusrokote

HPV-rokotteella voidaan ennaltaehkäistä tiettyjen yleisimpien papilloomavirustyyppien aiheuttamia sairauksia. Rokotteen paras suojavaikutus saadaan, mikäli se otetaan ennen sukupuolielämän aloittamista.

Lue lisätietoa

Gynekologisesta terveydestä ja kohdunsuun irtosolu eli PAPA –muutoksista www.terveyskylä.fi/naistalo.